Ner 84. ROK 1845. SOBOTA 12 KWIETNIA

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina		Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne różne uwagi
	6	27 9, 760	† 5, 7	2, 96	WPł. Wschodni słaby	Chmurno	
11	2	8, 914	+ 13, 7	3, 32	Pł. Wschodni średni	,,	Deszcz
	10	9, 211	+ 6, 0	2, 95	PPł. Wschodni słaby	Pogoda z Chmurami	Deszcz

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

W środę d. 16 Kwietnia r. b. będzie miała miejsce w sali W. Knotza *Loterya Fantowa Dziecinna*, z której zebrany fundusz na korzyść Sali Ochrony dla Ubogich dzieci, w krótce się otworzyć mającéj, obróconym zostanie. Łaskawa Publiczność nadto jest przekonana o potrzebie zakładu Sali Ochrony, żeby się nie miała przyczynić do pomnożenia na ten cel zbierającego się funduszu — Stolików będzie 5 na których losy do wygrania będą sprzedawane po 1. 2 i 3 złote, stósownie do wartości fantów, każdy los będzie wygrywał Fant u stolika, u którego się go kupi. — Oprócz 3ch złotowego gdzie będą *nihile*. Dzieci wszystkie wejdą bezpłatnie; Rodzice i Osoby inne dorosłe wnijście opłacą dla zastąpienia kosztów.

Wiadomości zagraniczne.

— *Petersburg* 28 *Marca*. —

Ogłoszony został ceremoniał chrztu ś., Jego C. W. W. X. Alexandra Alexandrowicza, mającego odbyć się jutro, w sobotę. Wysoko nowo narodzony będzie niesiony do cerkwi pałacu Zimo, przez damę Stanu, hrabinę Nesselrode, z powodu słabości zostającéj przy Jéj Ces. Wys. Cesarzewnie, damy Stanu Xiężny Sołtykowéj; po bokach zaś pójdą, przytrzymując poduszkę i przykrycie, jenerał feldmarszałek xżę Warszawski, hrabia Paszkiewicz Erywański, i vice kanclerz hrabia Nesselrode. Rodzicami chrzestnemi będą: N. Cesarz, Wielki Xżę Heski. Wielka Xżna Helena Pawłówna, Wielka Xiężniczka Olga Mikołajewna, Wielka Xżna Marya Pawłówna i następczyni Wielka Xżna Heska. Po odbyciu obrzędu, zaintonowane będzie: *Ciebie Boże chwalimy*, przy 301 wystrzałach z dział twierdzy śś. Piotra i Pawła i przy biciu w dzwony we wszystkich cerkwiach. Podczas śpiewania: *Niech się napełnią usta nasze*, podniesie Najjaśniejszemu Cesarzowi kanclerz rossyjskich cesarskich i królewskich orderów, na tacy złotéj, order ś. Apostoła Andrzeja pierwszego wezwania, który Jego Cesarska Mość raczy włożyć na Wysoko nowonarodzonego. W tym dniu ma być w sali herbowéj objad dla osób płci obojéj pierwszych trzech klass. Wieczorem miasto będzie oświetlone.

— *Wiedeń* 24 *Marca*. —

Wskutku najwyższego rozporządzenia, zmniejszającego czas służby wojskowéj z lat 14 na 8, w r. b. uwolnionych będzie ze służby wojskowéj 15,000 ludzi więcéj, niż zwykle, dla tego też w tym samym stosunku powiększony będzie tegoroczny kontyngens rekrutów.

— *Dnia* 25 *Marca*. —

W niektórych okolicach monarchii powstały choroby pomiędzy dziczyzną, mianowicie pomiędzy zającami. Z powodu panującéj zarazy na bydło władze otrzymały zlecenie, aby kazały zająć się zbadaniem chorób dziczyzny, i przy sekcyach ściśle oznaczyć chorobliwe części zwierząt. Zresztą pomór bydła w północnéj części monarchii już ustaje, tak że granica pruska dla bydła otworzoną już zastała.

— *Berlin* 20 *Marca*. —

W tutejszych warsztatach artyleryi robiono niedawno doświadczenia z lawetami z kutego żelaza do dział fortecznych, azali takowe nawet przy wyższym stopniu zimna, nie będą pękać, w czasie wystrzału ze spoczywających na nich armat. Dotychczas lawety te okazały się nieuszkodzonemi przy 10 stopniach zimna. Jeżeli i dalsze doświadczenia wypadną tak pomyślnie, natenczas wszystkie drewniane lawety w twierdzach zastąpione będą przez żelazne.

— *Zurych* 24 *Marca.* —

Ciało dyplomatyczne opuściło po większéj części Zurych, tylko poseł pruski hr. Wylich Lottum ma tam zająć mieszkanie. Poseł francuzki, hr. Pontois, udaje się do Paryża, gdzie osobiście stan rzeczy przedstawi i w naradach względem Szwajcaryi udział mieć będzie.

Teraźniejsza ludność Szwajcaryi wynosi 2,248,000 dusz, z tych jest 1,417,100 ewangelików, a 910,900 katolików. Najludniejszy z 22 kantonów, składających konfederacyę Szwajcarską, jest kanton Bern (430,000), najmniéj ludnym kanton Uri (14,700.

— *Paryż* 26 *Marca.* —

Marszałek Soult zawiadomił Mera m. Bordeaux, że w tym roku rozbity będzie w okolicy tamtejszéj obóz i że odbędą się tam manewra pod dowództwem królewiczów.

Na wczorajszém posiedzeniu przyjęła izba deputowanych wniosek pana Lestiboudois téj treści, iż dotychczasowy traktat belgijski ma być tylko do 4 lat ograniczony, a po upływie tego czasu, nie ma być odnawianym.

W tejże izbie złożył minister wojny dwa projekta do praw, jeden względem udzielenia kredytu 17 milionów na materyały potrzebne do uzbrojenia fortyfikacyj paryzkich i przynależytości, — drugi żądający 18 milionów na ukończenie fortyfikacyj Dunkierki, Soissons, Lyonu, Besaçon, Senadu, Toulozy, i St. Etienne, oraz na nadzwyczajne roboty w portach Lorient, Havru i Hennebonu.

Pan Ledru Rollin złożył w téjże izbie petycyę robotników o organizacyę roboty. Petycya ta, składająca ogromny tom *in folio*, zawiera 41,000 podpisów, i wśród powszechnéj wesołości przez dwóch woźnych zaniesioną została do kommissyi próśb.

Uchwała izby deputowanych względem traktatu belgijskiego, sprawi w Belgii nie małe wrażenie. Francuzi strawić tego nie mogą, że Belgia zawarła z niemieckim związkiem celnym traktat, zapewniający dla Niemiec daleko większe korzyści, aniżeli traktat z Francyą zawarty dla Francyi.

— — *Londyn* 26 *Marca*

Lord Major Londynu dawał onegdaj dla aldermanów i przełożonych komitetu City, zwykłą ucztę wielkanocną, na które zaproszeni byli także ministrowie i ciało dyplomatyczne. — Na toast, wniesiony przez Lorda Majora dla ciała dyplomatycznego odpowiedział poseł pruski, pan Bunsen. Najprzód wynurzył radość swoją i innych obcych posłów z serdecznego przyjęcia i gościnności, jakiéj zawsze w City Londynu doznają, — w tem mieście, którego bogactwa i ich ważność opierają się na handlu, którego znowu główną podstawą jest trwały pokój. Daléj oświadczył poseł, że wszystkie wielkie mocarstwa europejskie zgadzają się w utrzymaniu tego, dla pomyślności wszystkich tak potrzebnego pokoju; że wszystkie mają równy w tem interes, i nikt teraz nie chciałby rozpoczynać wojny, kiedy wszystkie inne wielkie państwa Europy zobowiązały się do utrzymania i zabezpieczenia pokoju. — Lord Stanley, minister osad, w odpowiedzi na toast wzniesiony dla ministrów, oświadczył, iż się zgadza na wyrzeczone przez pana Bunsen zdania; że owe kraje, które doświadczały wojny, wiedzą, iż nic nie może nagrodzić zrządzonéj przez nią nędzy, i dla tego też rząd angielski starał się zawsze nędzy takowéj zapobiegać Ale za najpewniejszy środek uwieńczenia i nadal pomyślnym skutkiem tego rodzaju usiłowań swoich, uważa Anglia utrzymywanie ciągle w uzbrojonym stanie siły lądowéj i morskiéj. Po uczcie nastąpił świetny bal.

W Sunderland spuszczono w tych dniach z warsztatu nowy okręt handlowy, któremu na chrzcie nadano imię *Polka* (od tańca); tak więc moda zakradła się nawet i do warsztatów okrętowych. Nazwa ta zresztą nie była zupełnie niestósowną, gdyż warsztat był 100 stóp nad powierzchnię rzeki Wear wzniesiony; licznie zgromadzeni widzowie podziwiali ewolucye Polkowe spuszczającego się na dół okrętu. Zresztą we wszystkich portach angielskich największa panuje czynność.

Wpływ zniżonego cła od cukru dał się widocznie spostrzedz w bardzo korzystny sposób dla konsumentów nie tylko w Londynie ale i w innych miastach, gdyż handle korzenne zniżyły cenę od cukru stósownie do gatunku o 22 do 42 proc. Tak nazwany Madras cukier przez klassę roboczą tyle używany, który dotąd kosztował 6 penców, teraz sprzedawany jest za lichą cenę 3 i pół pence.

Onegdaj otworzona została coroczna wystawa towarzystwa angielskich artystów malarstwa i rzeźbiarstwa; zawiera 861 obrazów i 21 robót rzeźbiarskich.

Według ostatnich wiadomości z Rio Janeiro, mała jest nadzieja zawarcia traktatu handlowego między Anglią i Brazylią. Ministeryalny dz. *Standard* mówi nawet, że rząd brazylijski oświadczył stanowczo i ostatecznie, iż nie ma zamiaru odnawiania traktatu handlowego z Anglią.

Niejaki Pennigton otrzymał przywiléj na nową machinę do latania. Składa się ona z dziesięciu oddzielnych ballonów łódki i lokomotywy parowéj. Ta ostatnia, siły półtora konia, ma być umieszczona w części gornéj łódki przyległéj ballonom. Siła kierująca będzie miała za narzędzie ster czyli wiosło, przytwierdzone do dna ballonu.

Dnia 5 b. m. w zakładzie mechaników pp. Samuela, na przedmieściu londyńskiem Blackwall, tuż przy dokach Indyj Wschodnich, zdarzył się smutny wypadek. Kocioł parowy podczas odbywanéj próby nad jego mocą, został rozsadzony. Czteréj robotnicy zabici na miejscu, dyrektor robot i siedmiu innych ludzi odnieśli ciężkie skaleczenia; trup jednego z zabitych znaleziony o dwieście kilkadziesiąt stóp od miejsca przypadku. Lokal gdzie czyniono próbę zawalił się; wszystkie okna otaczających

domów i szklarni wysadzone. Kocioł pękając rozdarł się na trzy części; jedna z nich ważąca 700 kwintałów, wyleciawszy po nad domy, spadła o 600 stóp od fabryki. Przypomiano sobie z tego powodu, że pp. Samuda, do których zakład należy, stracili brata w podobnym wypadku, zdarzonym na okręcie *the Gipsy Queen*, który kosztował życie dziewięciu innym osobom.

— *Dnia* 27 *Marca.* —

Królowa kupiła zamek Osborne na wyspie Wigt, i dzieci królewskie przepędzą tam piękną porę roku.

O pracach parlamentu i prawdopodobnéj trwałości tegorocznego zgromadzenia, pisze *Standard* co następuje: »Przysłowie mówi: nie wołaj hop! póki rowu nie przeskoczysz; ale chociaż trzymamy się téj mądréj zasady, możemy się jednak domyślać, że posiedzenia parlamentu będą krótko trwały, tak jak dotychczas były dla ministrów łatwe. Okoliczności, które nakazywały wczesne narady nad kwestyą finansową, i niezwykle wczesne święta Wielkanocne sprawiły to, że interesa, które dawniéj nietylko uważano za wielki ciężar rocznéj pracy, ale które także wywoływały mnóstwo innych nudnych rozpraw, w tym roku wcześniéj zostały załatwione. I rzeczywiście, rzuciwszy okiem na poprzednie lata, przekonamy się, że prawie cała pierwsza połowa posiedzeń trwonioną była na najmniéj ważnych kwestyach, widocznie dla tego, ponieważ izba nie ma nic pożytecznego do czynienia, a przecież coś uczynić musi. Drugim powodem śpieszniejszego w tym roku załatwienia interesów, jest powszechne przekonanie, że odgrzewane mowy przeciwko cłom zbożowym nie będą już dłużéj przypadać do smaku. Kraj przesycił się już podobnemi potrawami, a prócz tego jest szczęśliwy i zadowolony. Z wiadomych nam propozycyj rządowych, nie znamy żadnéj, któraby najmniejszego doznała oporu, wyjąwszy projekt względem urządzenia kollegiów w Irlandyi i powiększenia funduszów dla seminaryum w Maynooth. A i przeciwko tym środkom nie spodziewamy się wielkiego oporu. Wszakże co się tyczy zasady tego ostatniego projektu, tedy takowa już przed 50 laty uznaną została przez udzielenie 9000 f. st. rocznie dla powyższego seminaryum. Przy rzetelnym poglądzie na widoki teraźniejszych posiedzeń parlamentu, nie widzimy powodu, dla któregoby takowe już w lipcu lub jeszcze w czerwcu nie miały się ukończyć, i to w ten sposób, że jednak w tym przeciągu czasu wiele użytecznych rozporządzeń prawodawczych załatwionych zostało. Nader korzystny powrót do dawnego zwyczaju!«

Rząd wydał rozkaz, aby warownia Enniskillen w Irlandyi postawioną była natychmiast w stanie obronnym. Z Dublina posłano tam już 4 działa 24 funtowe wraz z amunicyą pod eskortą wojskową.

— *Konstantynopol* 16 *Marca.* —

Turecka gazeta Rządowa zawiera datowane 24 lutego ogłoszenie Porty, zwołujące deputowanych prowincyonalnych na radę w interesach rolnictwa i handlu dotyczących.

— *Zjednoczone Stany Półn. Ameryki.* —

Z Londynu 26 *Marca.* Okręt pakietowy *Indiana* przybył wczoraj do Liverpoolu z wiadomościami z New Jorku pod dniem 1 b. m. donoszącemi o niespodzianem przyjęciu przez Senat Stanów Zjednoczonych bilu przyłączenia Texas, większością głosów 27 przeciw 25.

Rozmaitości.

Jeszcze niektóre ciekawe szczegóły o życiu Napoleona na St. Helenie.

(przez Mistres Elizę Abel.)

Cesarz posiadał pyszny porcelanowy serwis z fabryk w Sèvres; był to dar miasta Paryża, za który ogromną summę zapłaciło. Gdy go wypakowywano, kazał nas Napoleon przywołać. Malatury były dziełem pierwszych artystów Paryzkich, i każdy talerz kosztował 25 napoleondorów. Wszystkie przedmioty ściągały się do wypraw wojennych cesarza, lub do zdarzeń w jego młodości. Powiększéj części były to obrazy bitew, gdzie najważniejsze chwile walki z wielką wiernością oddane były, albo były obrazy okolic i miejsc mających związek z zwycięztwami i tryumfami Bonapartego. Jeden obraz sprawił na mnie wielkie wrażenie; byłto Napoleon na moście pod Arcoli, jako słaby młody człowiek przedstawiony, ale pomiędzy zabitemi i umierającemi, wzywający swych towarzyszy, aby szli za nim. Cesarz zdawał się cieszyć mojem zadumieniem i rzekł uśmiechając się: „Byłem wówczas nieco szczuplejszy niż teraz.“ Między innemi zwróciła moją uwagę bitwa pod Lipskiem. Dziwić się trzeba wyborowi przedmiotu do takiego daru, gdyż ta bitwa uważaną jest za jedną z najnieszczęśliwszych klęsk. Zapewne dobrzy obywatele Paryża, w czasie gdy ten dar był cesarzowi ofiarowany, nie byli o niéj tak dobrze zawiadomieni jak teraz.

Wyprawa egipska była także przedmiotem tych malatur, i na jednéj z nich spostrzegłam także bocianów. A ponieważ słyszałam, że ten ptak czczony jest przez egipcyan, zapytałam cesarza, czy tak jest istotnie? Uśmiechnął się na moje pytanie i opowiadał wiele o swych awanturach w Egipcie, radząc mi, abym tam nigdy się nie udawała, jeżeli nie chce doznać choroby oczu i wzrok utracić. Słyszałam także że w Egipcie Napoleon był wyznawcą islamizmu, i ośmieliłam się mówić z nim w tym względzie. Dla czego pan zostałeś turkiem? zapytałam go. — „Co to pannę obchodzi,“ odpowiedział z uśmiechem. „Walczyć jest religią żołnierza, któréj się nigdy nie wyparłem, druga jest dla kobiet i księży. Zresztą przyjmuję zawsze religię kraju, w ktorym się znajduję.“ Późniéj przybyli włoscy xięża na ś. Helenę, którzy weszli w służbę cesarza.

Pomiędzy służącemi, których cesarz miał w Briars, był jeden bardzo śmieszny, rodzaj *leporello*, który pełnił obowiązki zapalacza lamp, i mnóstwo zabawek umiał robić. Napoleon kazał go często sprowadzać, aby bawił mego brata swemi figlamy. Czasami robił balony i puszczał je

pośród okrzyków radości całego towarzystwa. Jednego razu zaprzągł cztery myszy do małego wózka, ale nie był w stanie poruszyć ich z miejsca. Moi bracia prosili przeto cesarza aby mu pomógł. Napoleon kazał mu, aby ogonki dwóch pierwszych uszczypnął, a ich poruszenie pociągnie za niemi inne. Usłucbano rady, i natychmiast zwierzątka z wielką naszą radością pobiegły galopem. Cesarz w téj zabawce miał równy udział z innemi, a szczególniéj bawiła go nadzwyczajna radość moich braci. *(D. n.)*

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 11 *do dnia* 12 *Kwietnia.*

Nieprzecki Seweryn, Jakowiecki Jan ob., z Polski; -- Halski Walenty ob., Fragstein Adalbert, Frankenberg Karol, z Galicyi; -- Hlubuczek Józef, Zetzsche Franc., Kawalski Juliusz, Hoffmann Adela, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Tembl Ottilia, Leduchowski Julian hr., Borkowski Dunin, Richter Ambrozy, Hausmann Ludwik, do Polski; -- Laforg Mikołaj, Jaworski Julian, do Galicyi; -- Hoelmann Teodor, do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 1409.

TRYBUNAŁ

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wzywa mających prawo do spadku po niegdy Felixie Grabowskim, Piotrze Grabowskim tudzież Katarzynie Grabowskiéj pozostałego z połowy realności pod L. 51 na przedmieściu Piasek przy Krakowie położonéj składającego się, aby się w ciągu 3 miesięcy z stósownemi dowodami do Trybunału zgłosili, w przeciwnym bowiem razie spadek ten zgłaszającym się sukcessorom, a mianowicie: Dorocie Grabowskiéj, Małgorzacie Grabowskiéj, Małgorzacie z Grabowskich Słotwińskiéj, Wojciechowi, Pawłowi i Janowi Grabowskim niemniéj Petronelli z Grabowskich Królikowskiéj i Maryannie Gajewskiéj przyznanym zostanie

Kraków d. 1 Kwietnia 1845 r.

Sędzia Prezydujący,
H. *Komar.*

(2r.) Sekr. *Lasocki*

Nro 1661.

SĘDZIA TRYBUNAŁU

Kommissarz upadłego handlu star. Hirscha Eilenberga, w Kazimierzu pod L. 86 istniejącego.

Wzywa niniejszém stosownie do art. 40 K. H. Ks. III. wierzycielów upadłego handlu star. Hirscha Eilenberga, jako to: Izraela Goldmana, Jesia Horowitza, Majera Landaua, Wolfa Rittermana, Anszela Banett, Józefa Dalleta, Fiszla Rabinowitza, Fiszla Fischlowitza, z Krakowa; H. B. Oppenheimer, Eduarda Schultze z Lipska; Meyera Cohn z Hamburga; Langenbecka et Wejerbuscha z Elberfeld; braci Löwy z Ratibor; J. A. Steegman, B. Becker, Carl Pflugbeil z Berlina, Henryka Wiemer, braci Büsche z Schwelm; J. F. Pflugbail z Chemnitz; Ebbinghaus et Büsche z Frankfurtu; H. Hampel z Naumburga, aby na dniu 28 Kwietnia r. b. o godzinie 3 z południa w Sali Audyencyonalnéj Trybunału Wydziału I. zgromadzili się, celem podania stósownie do art. 44 K. H. Ks. III. potrójnéj listy potrzebnéj liczby Syndyków tymczasowych, która Trybunałowi do wyboru przedstawioną będzie.

Kraków d. 27 Marca 1845 r.

(1r.) *Boguński.*

Prawnie zajęte ruchomości jakoto: stolarszczyzna, zegar ścienny i inne sprzedane będą przez publiczną licytacyą w drodze exekucyi Sądowéj w dniu 15 Kwietnia r. b. o godzinie 10 z rana w Sukiennicach M. Krakowa; zaś parę koni karych i wóz kowany z rekwizytami o godzinie 12 na targowisku końskim na Kleparzu przy Krakowie, a to za gotową zapłatę w monecie *courant.*

Kraków d. 7 Kwietnia 1845 r.

Paweł *Więckowski* Kom. Sąd.

Doniesienia prywatne.